

FOCUS · Mapejat geogràfic de les exportacions espanyoles

Les exportacions tenen un clar protagonisme en l'evolució de l'economia espanyola. Des del final del 2007, han passat del 25,7% al 33,2% del PIB i han contribuït a la meitat del creixement nominal acumulat del conjunt de l'economia des del 3T 2013, moment en què l'economia es va començar a recuperar. Per tot plegat, és prioritari indagar fins a quin punt les exportacions poden ser una fortalesa estructural en els propers anys. Una bona manera de començar és preguntar-se on van les exportacions espanyoles, és a dir, quins són els mercats en què les empreses espanyoles fan més esforços i més progressos.

A partir de les dades de l'FMI de comerç de béns per país d'origen i per destinació, definim un índex de propensió exportadora (IPE) com la fracció de les exportacions d'un país d'origen (per exemple, Espanya) a un país de destinació D (en percentatge del total de les exportacions espanyoles) dividida per la fracció de les exportacions del món al país D (en percentatge del total de les exportacions mundials). Un IPE superior a 1 indica que la relació comercial d'Espanya amb el país D és especialment elevada.

El mapejat geogràfic de les exportacions espanyoles confirma una conclusió general del comerç mundial: la distància importa, i molt. Més enllà d'aquest fenomen, destaquen quatre idees: l'eurocentrisme, la importància del nord d'Àfrica, la neutralitat a Llatinoamèrica i el retard a l'Àsia oriental emergent. L'eurocentrisme de les exportacions espanyoles es reflecteix en un IPE del 2,2 per a la zona de l'euro el 2015, superior a l'IPE de França i al d'Alemanya, que presenten una intensitat exportadora més elevada fora de la zona de l'euro (vegeu el primer gràfic). No obstant això, en termes dinàmics, Espanya destaca, juntament amb Alemanya, per ser l'economia que més ha diversificat la destinació de les exportacions des de l'any 2000. Així, tot i que parteixen de nivells més alts, les exportacions espanyoles han reduït més la dependència de la zona de l'euro que les franceses o que les italianes durant el període 2000-2015 (vegeu el segon gràfic). També cal destacar com a fet positiu que Espanya aprofita, més que altres països, l'ampliació de la UE cap a l'est, amb un augment notable de l'IPE a Polònia, a Bulgària i a Romania.

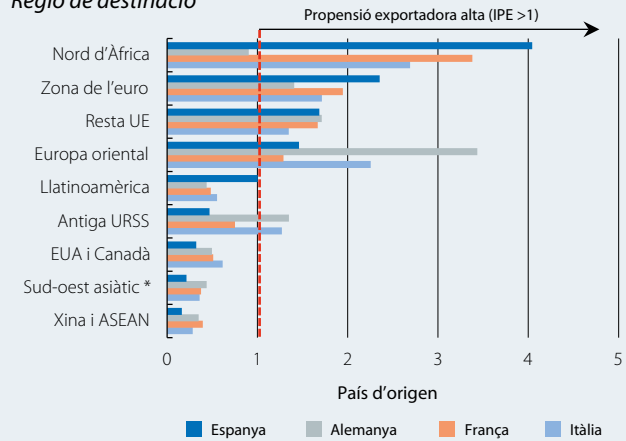
Pel que fa a altres regions, també és elevada la propensió exportadora al nord d'Àfrica, en especial al Marroc (IPE de l'11,7). Aquesta propensió amb el Marroc és superior a la francesa (del 4,8), malgrat l'afinitat lingüística dels dos països. El creixement de la regió i el fet que el Marroc, a diferència dels seus veïns, destaquí més en manufactures que en primeres matèries són una nota positiva per a les exportacions espanyoles.

La neutralitat exportadora a Llatinoamèrica (IPE de l'1,0) podria sorprendre, atesa l'afinitat lingüístico-cultural amb

la regió. No obstant això, cal destacar que l'IPE espanyol a Llatinoamèrica dobla els de França i Alemanya. El retard a Àsia és, però, més preocupant. L'IPE de les exportacions a l'Àsia oriental emergent (Xina, Hong Kong, Taiwan, Índia, ASEAN, Pakistan i Bangladesh) és un baix 0,2, que no creix i que és molt inferior al de les exportacions alemanyes, franceses i italianes. Tenint en compte que les importacions de l'Àsia oriental emergent han passat del 16,5% al 25,7% del total mundial entre el 2000 i el 2015, es pot concloure que Àsia és la veritable assignatura pendent.

Índex de propensió exportadora (IPE) a regions seleccionades el 2015

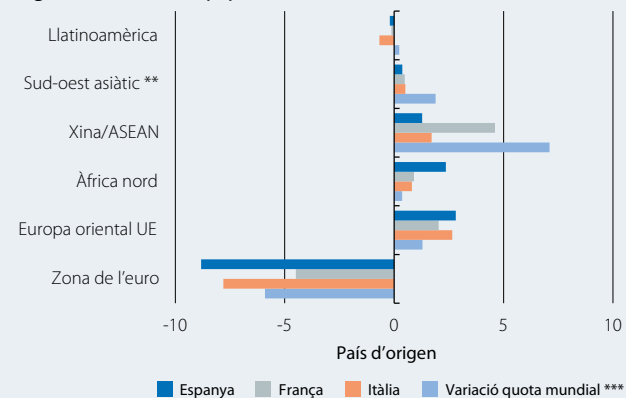
Regió de destinació

Nota: * Sud-oest asiàtic: Índia, Pakistan, Bangladesh i Sri Lanka.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de Thomson Reuters Datastream i de l'FMI.

Canvi en el pes de les exportacions per destinació entre el 2000 i el 2015 *

Regió de destinació (p. p.)

Notes: * Exportacions del país d'origen en relació amb el total de les seves exportacions.
** Sud-oest asiàtic: Índia, Pakistan, Bangladesh i Sri Lanka.
*** Variació, entre el 2000 i el 2015, de la quota de les importacions de cada regió en relació amb el total mundial (en punts percentuals).
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de Thomson Reuters Datastream i de l'FMI.